

תפיסת עול

נוי... איך המחשב החדש שלי ?

קריקטורה שצוירה בתנובה לידעה, שבפורסל האינטרנט של "אהו" ניתן להשתתף במכירה פומבית של חפצים נאציים לאספנות

הקריקטורות שלו מתפרסמות בשנים האחרונות מידי יום בעמודו הראשון של אחד העתונים הנחשבים בעולם - ה"לה מונד". תופעת פלאנטו, כוללת פינה יומית המורכבת מאמירה אישית, ניסוח מתוחכם, וציור ידידותי. מישל קישקה פגש אותו לאחרונה במערכת העיתון בפאריס ומדווח ל"שפיץ" על האיש שאוהב לעשות כותרות ראשיות

לה מונד' נמנה עם העיתונים הרציניים בעולם, אך הוא נבדל מכל עמיתיו בקריקטורה היומית המתנססת בגאון בעמודו הראשון, בחצי העליון מעל הקיפול, המקום המכובד ביותר בעיתון והבולט ביותר בכל הקיסוסים. והקריקטורה חתומה 'פלאנטו' (PLANTU). כל מי שקורא את העיתון מתחיל מהקריקטורה היומית שלו, עד כדי כך שהשאלה 'ראית כבר את ה'פלאנטו' של היום?' הפכה למושג. ה'פלאנטו' מקבלת משקל של מאמר ראשי לצד כתבי הטורים המובילים של העיתון. היא אומרת את אמירתה היומית בקווים לכאורה פשוטים ועגלגלים, אבל היא טעונה באינטליגנציה מבריקה, בניסוחים מושחזים, במשחקי מילים שנונים, בבקורות בלתי מתפשרות ובחופזה מתורבתת. פלאנטו מעיד על עצמו שהוא 'נידון לנקוט עמדה בכל נושא'.

הוא התחיל לפרסם קריקטורה חודשית בעמודים הפנימיים של העיתון ב-1972. עשר שנים מאוחר יותר קיבל את עמודו הראשון של העיתון בסופי השבוע, וב-1985 העניק לו העורך של 'לה מונד' את המשבצת הנשגבת והמחייבת ביותר, העמוד הראשון, יום-יום. החלטה מהפכנית לגבי עיתון שדגל תמיד באיפוק ויזואלי ושאיפלו צילומים הופיעו בו בצמצום. מעמד זה חיזק בצורה משמעותית את משקלה הסגולי של הקריקטורה בעיתונות בכלל, והכתיר את פלאנטו כאמן/עיתונאי/פובליציסט, כחלק בלתי נפרד ממערכת העיתון, אשר נותן לפלאנטו גיבוי מלא.

'לה מונד' נמצא במרכז שמאל, אם להגדיר באופן כללי, והוא פונה לקהל משכיל, קצת אליטיסטי. פלאנטו נהנה מחופש ביטוי כמעט מוחלט. ציוריו מאירים את התקופה באור חריף שחושף כל פרט וכל פינה. כל האקטואליה של שלושת העשורים האחרונים טופלה בעפרונו העוקצני: מלחמת וייטנאם, עליית האיסלאם הפונדמנטליסטי, המתוטטות הגוש הקומוניסטי, היווצרות האיחוד האירופי, מלחמת המפרץ, הסכסוך במזרח התיכון, המהפכה הגנטית... פלאנטו, ניתן לקבוע, הגדיר מחדש את מקומו של הקריקטוריסט ככלי

ביקורת נוקבת על כל ממשלות צרפת שעדיין לא טיפלו בשורש הפצעים של ממשלת וישי ומלחמת העולם השנייה. באיחור של 55 שנה נזכרים להכיר ברכוש היהודים שנבזבז בעת השואה ולפצותם בסך של 8.8 מיליארד פרנקים

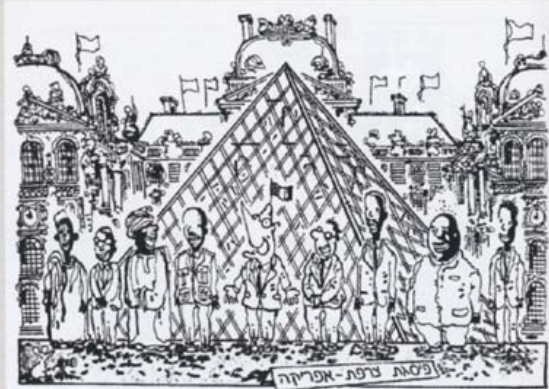
ארגון הבריאות העולמי מודיע ש-33 מיליון אנשים ננועים בעולם במחלת האיידס. 'יבשת אפריקה היא הנפגעת ביותר. העזרה הדלה של יפי הופש במערב נראית כמו בציור

התקשורת המודפסים, והעלה שאלות יסוד כגון: האם תפקידו של הציור העיתונאי לשקף את החברה או להציגה בצורה מעוותת בעיני הקורא? האם ציור הוא טעון יותר וביקורתי יותר מצילום, והאם הוא שווה יותר מאלף מילים? האם קריקטוריסט חווה התרחשויות עתידיות לבוא? האם הוא חייב לעורר חשיבה מחדשת או ריגושים ורגשות? התשובה החיובית הגורפת לכל השאלות האלו נמצאת בעבודתו הפורייה של פלאנטו, שפונה ללא לאות למצפוננו של הקורא. הוא אינו שם עצמו כשופט אלא כמגיב בעל דעה אישית שאיננה בהכרח דעת רוב, ולא תמיד במרכז הקונצנוס. לעתים הוא מזדהה עם הבוחר המרומה, המהגר הבלתי חוקי, העולם השלישי המנוצל, מדינה או עם זנוחים ונשכחים. כוחו של פלאנטו נעוץ ביכולתו

ועדת חקירה בעקבות
התרסקות מטוס
הקוורד ומותם של 120
נוסעים. שימו לב
שמאחורי שני מוחי
התעופה ושני השופטים
מתאבל וציגו הניספים

ועידת הפסגה הצרפתית-אפריקאית בפאריס.
הנשיא שיראק (דוגל חקוע בראשו), מקביל
את ראשי היבשת השחורה. פלאנסו מזכיר
לכולם ששליט זאי, קאבילה, אינו אלא רודן
רוצח. ערימת הגולגולות כמשקל נגד
לפרימיה הלובי מדברת בעד עצמה

אפריקה עניינה תמיד את המערב רק בשל האפשרויות לנלות בה זהב,
מחצבים, נפט ושאר ירקות. ניצול השחורים הפך לשיגרה מאז המאה
ה'19. חוץ מסמטיטיקה על איידס ורעב לא שומעים עליה בהרשות

מקדמה, מטרה לחצי האמנים, והיא
חצויה בין החשש מחשיפת יתר לפחד
להישכח. מנהיגים בעולם נעקצים
לא אחת מעפרוננו החודר. מי כמוהו
יודע שבמאה ה'19 מילאה

המשקל. הוא מרשה לעצמו לצחוק
על כל דבר ועל כל אחד, כי בעיניו
החופש ללעוג עומד ביסוד הגדרת
חופש הביטוי של כל קריקטוריסט.
כל אישיות ציבורית משמשת, מעצם

להגדירו כברור ונגיש מאוד לקורא
המערבי. בקריקטורה של פלאנטו יש
הרכב מנצח של אמירה אישית, ניסוח
מתוחכם וציור ידידותי. זהו הרכב
קטלני שמוציא אותך לרגע משיווי

להעביר את דעותיו הביקורתיות
שאינן מקובלות על הרוב בצורה
תקיפה, חד-משמעית, מאוזנת, בלי
מיליטנטיות נלהבת. עצמאותו
החשיבתית נטולת כל טאבו. הוא
מצליח להיות פוליטקל-לאקורקט,
ליל, מצועצע, מבדר ומקובל מאוד.
סוג של לוליינות כמעט בלתי
אפשרית. הוא מתייחס לקריקטורה
כאל עיתונות צרופה הדורשת גישה
מקצועית, משמעת עבודה וכבוד ראש.
הוא קם מוקדם כל בוקר, עובר על
כל העיתונים, עוקב אחרי מהדורות
החדשות ברדיו ובטלוויזיה. ואז
מתחיל מרוץ נגד השעון: עד שעה
11:00 הציור היומי חייב להגיע
למערכת 'לה מונד'. כל קריקטורה
עוברת שלבי סקיצה ראשוניים
המפוקסטים לעיתון. מתפתח דיון
טלפוני עם העורך הראשי, שבעקבותיו
הוא מפתח את הסקיצה הסופית,
מחדד ומזקק אותה, ומבצע את המוצר
המוגמר. הקו שלו איננו
המזויזים המובהקים. נכון

פיליפינים

כשנכנסתי לסטודיו שלו בעיתון 'לה מונדי'. בפגישה הראשונה פנים אל פנים הקסימו אותי עיניו הבהירות, המולות והמבריקות, עם מבט התום והטוב שבהן, החיוך הממזרי, הקול הרך המסדר צניעות, יכולת ההקשבה העמוקה שלו, כושר הניתוח יוצא הדופן שלו. מאחורי כל אלה מסתתר הקריקטוריסט המוביל של צרפת אשר פרסם עד כה כ-35 ספרים, זכה בפרסים רבים ומנייד תערוכות ברחבי העולם.

הוא מטפל בסכסוך הישראלי-פלסטיני בצורה מאוזנת ומפוקחת, בניגוד לטון הרווח בכל כלי התקשורת הצרפתיים.

על מנת שתוכלו להכיר אותו קצת יותר מקרוב, בחרתי מתוך אלפי הציורים שלו כמה שימחישו על קצה המזלג את ייחודו של האיש ואת כשרונו הרב כליכך. ☑

הקריקטורה תפקיד היסטורי מרכזי ביותר במלחמה על חופש העיתונות, העומד בראש המאבק על הדמוקרטיה עוד מימי דומייה. פלאנטו רואה עצמו לא רק כאיש מקצוע אלא גם כאזרח העולם שרוצה לראות בכל מצב פתח לתקווה, תמיד. הפסימיות שבחמטו לא מבטלת אף פעם את האופטימיות שבכוח הרצון שלו.

משחקי המילים המבריקים של פלאנטו בצרפתית, שאותם הוא מנסה לפעמים בבוטות מכוונת, כמעט לא ניתנים לתרגום לשפות אחרות. עולמו התרבותי העשיר משמש לו מקור השראה לעתים קרובות, והוא מצטט ללא הרף מן ההיסטוריה, הספרות, האמנות, עולם הפרסום, התאטרון או הפולקלור העממי.

את ההלם האמיתי קיבלתי

פלאנטו יוצא כנגד התיירות הרשלנית: מי שאוהב לטייל במדינות המסוכנות בעולם השלישי כדי להביא תמונות מזכרת הביתה - שלא תפלא אם הוא עצמו יצטלם בכך ערובה במהדורות החדשות

אויבי האנושות בצילום קבוצתי: המרויסם משתייך לארגון לשחרור קורסיקה, הפעיל מאוד לאחרונה. ילצין הוצג תמיד כשיכור צמא מלחמה

עוד מבט ציני על התייחסות העולם השבע לרעב הקשה בסודאן

